

ERMENİSTAN'IN ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ GÜNDEMİ VE BARIŞ SÜRECİ

Selenay Erva YALÇIN

Analist

Azerbaycan-Ermenistan barış sürecinde oldukça önemli bir yere sahip olan ve iki tarafın da uzun süredir gündeminde bulunan Anayasa değişikliği konusu, henüz bir çözüme kavuşturulabilmiş değildir. Yazılarımızda sıkça ele aldığımız konuya son güncellemeler ışığında bakmakta fayda vardır.

Tarafların sürece ve Anayasa değişikliğine olan bakış açıları arasındaki fark ortadadır. Azerbaycan, sürecin başından beri, mevcut sınırları dâhilindeki bölgeler üzerinde hak talebinde bulunan bağımsızlık bildirgesine atıf yapan Ermenistan Anayasasının değiştirilmesini istemektedir. Ermenistan tarafı ise genel itibariyle Anayasa değişikliği üzerinde bildirimde bulunmaktan kaçınmakta, herhangi bir açıklama yapıldığında da çözümden uzak ve soyut ifadeler kullanılmaktadır. Barış antlaşması açısından Azerbaycanın süreci uzattığı ve zorlaştırdığı iddialarında bulunan Ermenistan, karşı tarafın duyduğu haksız toprak taleplerinin Anayasada yer alması endişesi konusunda kaygısız ve umursamaz görünmektedir. Bu, karşılıklı güvene dayanan ikili ilişkiler için de şüphesiz büyük bir sorun olarak görünmektedir.

Ermenistan yetkilileri tarafından son zamanlarda Anayasa değişikliğine dair yapılan açıklamalar tatminden uzaktır. Paşinyan, 18 Şubatta yapmış olduğu açıklama ile mevcut anayasanın meşruiyet sorunu olduğunu ve yapılması planlanan yeni anayasa için referandumun şart olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, gerçek ve meşru Ermenistanın yine halk tarafından temellerini belirleyecek bir anayasanın önemine vurgu yapmış; bu yolla diasporanın öncülüğünü yaptığı ve herhangi bir gruba somut fayda sağlamaktan uzak radikal Ermenistan ideasını tekrar eleştirmiş ve yok saymıştır. Mevcut anayasanın Ermenistan halkının temel hak ve yükümlülüklerinin çerçevesini çizmekten çok coğrafi bir algıya sahip olduğunu belirten Paşinyan, Ermenistan vatandaşlarının ve Ermenilerin birbirinden farklı kavramlar olduğunu ve millet kavramının tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini de eklemiştir. Paşinyan; barışın, güvenliğin en büyük garantisi olduğunu ifade etmiş ve Anayasa değişikliği için bu hususa da önem verileceğini belirtmiştir.[1] Ermenistan Adalet Bakanı Galian, 2026ya kadar taslağın hazır olması gerektiğini ve metnin mutlaka halk oylamasına sunulacağını açıklamış, Paşinyanın meşruiyet ve tarih söylemlerini pekiştirmiştir.[2]

Anayasa değişikliğinin planlanıyor olması her ne kadar olumlu gibi görünse de bu

değişikliğin, bağımsızlık bildirgesine yapılan atfın kaldırılmasını içerip içermediği henüz açıklığa kavuşturulmamıştır. Bununla birlikte yetkililer tarafından yapılan açıklamalar göstermektedir ki, 2018den beri gündemde olduğu söylenen Anayasa değişikliği, esasen Ermenistan Anayasasının demokratikleşmesi ve meşrulaşması için planlanmaktadır. Adalet Bakanı Galian açıkça değişikliğin Azerbaycan ile barış süreci doğrultusunda yapıldığı iddialarını reddetmiştir. Müteakiben mecliste açıklama yapan parlamento üyesi Arman Yeghoyan; Azerbaycanın barış sürecini Anayasa değişikliği talebi ile zora koştüğünü, taleplere devam edilmesinin barış süreci açısından olumsuz etki yaratacağını ve değişiklik yapılacaksa bile bu talepler sebebiyle Anayasa değişikliğine karşı tepki oluştuğunu belirtmiştir.[3] Tehditkâr sayılabilecek ve anlaması güç bu açıklamanın Ermenistanın görüşünü temsil edip etmediği ise bir soru işaretidir. Zira aksi yönde bir açıklama ve bağımsızlık bildirgesine yapılan atfın kaldırılıp kaldırılmayacağı hususu açıklığa henüz kavuşmamıştır.

Sonuç olarak Azerbaycanın barış süreci için olmazsa olmaz niteliğini defaatle ifade ettiği Anayasa değişikliği konusu Ermenistan tarafı için bir iç mesele olarak dahi tartışmalı ve soyuttur. Uluslararası hukukun çeşitli sebeplerle itibarsızlaştırılmaya çalışıldığı bu konjonktürde, sınırlarına saygı duyulmasını istemek bağımsız ve egemen bir ülkenin en doğal hakkıdır. Bu hakkın tezahürü olarak haksız toprak taleplerine dayanak oluşturan bağımsızlık bildirgesine yapılan atfın kaldırılması ise yalnızca barış süreci açısından değil, uluslararası hukuk normları açısından da önemlidir. Anayasa değişikliği konusunda yapılan açıklamalarda bu hususa yer verilmemesi ve barış sürecinin Anayasa değişikliğine etki edemeyeceğinin Ermenistan Adalet Bakanı tarafından ayrıca vurgulanması ise süreç açısından güven zedeleyen bir gelişmedir.

*Görsel: [OC News](#)

[1] Armenian PM Calls for Referendum on New Constitution, *Reuters*, 19 Şubat 2025, <https://www.reuters.com/world/armenian-pm-calls-referendum-new-constitution-2025-02-19/>.

[2] Shoghik Galstian, Government To Speed Up Work On New Armenian Constitution, *Azatutyun*, 20 Şubat 2025, <https://www.azatutyun.am/a/33321790.html>.

[3] Shoghik Galstian, Armenian Official Complains About Azeri Statements On Peace Deal, *Azatutyun*, 25 Şubat 2025, <https://www.azatutyun.am/a/33327931.html>.

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk

Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024 AVİM misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibariyle analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM soykırım hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "ERMENİSTAN'IN ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ GÜNDEMİ VE BARIŞ SÜRECİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 18. Mart 03. Erişim Mayıs 20, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/ERMENISTAN-IN-ANAYASA-DEGISIKLIGI-GUNDEMI-VE-BARIS-SURECI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır